

УДК 069.2:338.48(477.83)

Цимбала О.С.

Львівський інститут економіки і туризму, Україна

МУЗЕЙ ЯК СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЛЬВОВА

Tymbala O. S.

MUSEUM AS A CONSTITUENT OF TOURIST INFRASTRUCTURE OF LVIV

Туристична інфраструктура кожного регіону представлена сукупністю закладів, діяльність яких спрямована на задоволення потреб туристів та місцевого населення. Невід'ємною складовою туристичного бізнесу є не лише організація перевезення, розміщення, харчування туристів, а й включення до програми туру знайомства з природою та історією, архітектурними пам'ятками, культурними особливостями регіону, міста чи села. Заклади культури та мистецтва виступають вагомим складовою туристичної інфраструктури, мають значний вплив на формування туристичної привабливості регіонів країни. Серед цих закладів особливу роль відводять музеям — важливим об'єктам культурно-пізнавального туризму.

Львів є одним із найбільш привабливих туристичних центрів України саме завдяки великій кількості культурно-історичних пам'яток. Музеї міста користуються попитом серед туристів, які сприяють активізації їх діяльності. Так, у 2014 р. Інститут міста на замовлення Управління туризму Департаменту розвитку Львівської міської ради провів соціологічне опитування серед туристів Львова. За результатами цього дослідження було виділено п'ять основних напрямків, які формують дозвілля туристів у місті. Вподобання респондентів представлено на рис. 1.

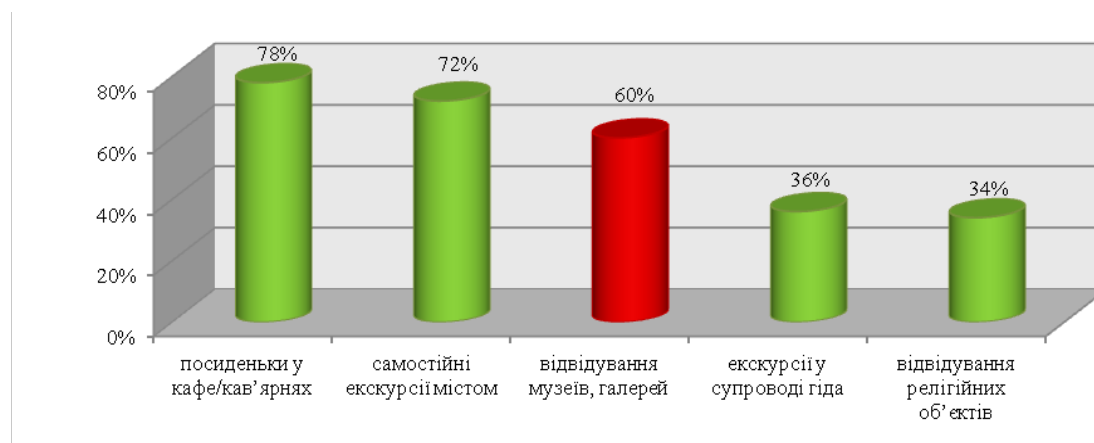

Рис. 1. Дозвілля туристів у Львові
(за даними дослідження Інституту міста, [4])

Як бачимо, це дослідження яскраво демонструє, що поряд із екскурсіями містом, відвідуванням сакральних пам'яток та походами до кав'ярень, кафе, ресторанів, більше як половини туристів міста (60 %) відвідують музеї, галереї, що, закономірно, робить ці об'єкти важливими для розвитку туризму у Львові.

Період активного формування музейної мережі на українських землях та у Львові припав на кінець XIX — початок XX ст., у той час як перші музеї виникли ще на початку XIX ст. [6, с. 23-24]. Кількість музеїв в Україні за 100 років (з 1913 р. до 2013 р.) зростає з 36 до 608 [9, с.448]. На західноукраїнських землях великим музейним центром було місто Львів. Тут 1874 р. відкрито Міський промисловий музей, у

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні особливості формування і управління інноваційним потенціалом регіонального розвитку туризму та рекреації із залученням молодіжного ресурсу». Тернопіль. 15-17 жовтня 2015 року

1887 р. — Музей Ставропігійського інституту; 1895 р. — Етнографічний музей Наукового товариства ім. Т. Шевченка; 1904 р. — Археологічний музей «Народного дому», 1907 р. — Народний музей (тепер Львівська галерея мистецтв ім. Б. Г. Возницького) та ін [6, с. 24].

Роль і місце музеїв Львівщини серед музеїв України можна визначити, проаналізувавши дані Державної служби статистики України за 2013 р. (рис. 2.). Згідно представленої інформації на Львівщині у 2013 р. діяло 25 музеїв з 608, які працювали в Україні. Відтак, це становить 4 % та надає Львівській області (поряд з Хмельницькою та Дніпропетровською) 10 місце в Україні за кількістю музеїв.

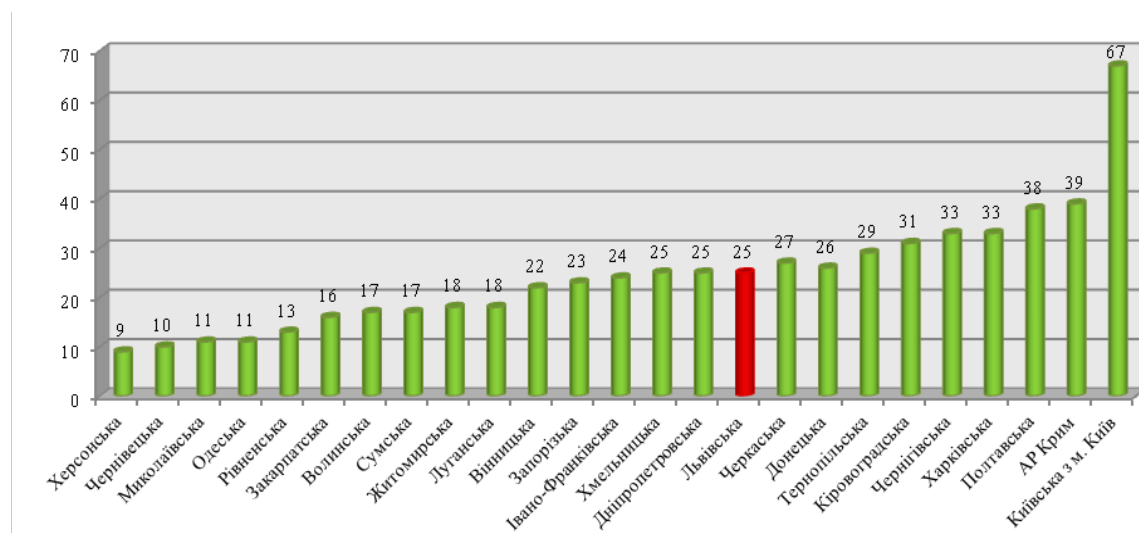

Рис. 2. Кількість музеїв України у розрізі областей станом на 2013 р. (за даними Державної служби статистики України [9, с. 448])

Розширення музейної мережі Львівщини відбулося за часів незалежності України. Кількість музеїв області з 1995 р. до 2014 р. зростає з 16 до 26. Кількість музеїв Львова у цей період коливалась від 11 до 13 і станом на 2014 р. у місті зафіксовано діяльність 13 музеїв (рис. 3).

Рис. 3. Динаміка зростання кількості музеїв Львівщини і Львова (1995-2014 рр.) (за даними Головного управління статистики у Львівській області [7, С. 301; 8, С. 110])

Профільна приналежність музеїв Львівщини на 2014 р. виглядає наступним чином: 10 музеїв історичного профілю, 4 — комплексні, 3 — літературні, 2 — мистецькі, 1 — художній, 1 — природничий, 5 — інші (рис. 4).

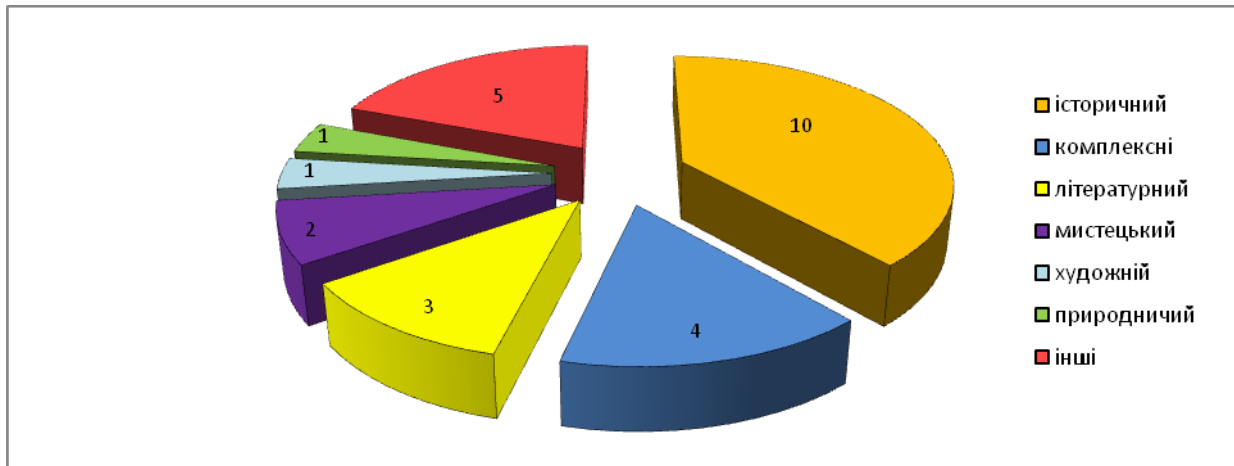

Рис. 4. Профільна приналежність музеїв Львівщини (2014 р.)
(за даними Головного управління статистики у Львівській області [7, с. 301])

Музеї Львова і Львівщини займають важливе місце у музейній мережі країни, хоча їх кількість відповідно до представлених статистичних даних є не надто високою. Такі показники зумовлені рядом причин, зокрема Державний комітет статистики України вносить до реєстру лише ті музеї, які мають статус юридичних осіб, відповідно показники про діяльність філій та відділів музеїв враховуються у звітах музеїв-юридичних осіб. Таким чином, філії великих музеїв, які є самодостатніми музеями (з окремим приміщенням, фондами, експозиціями), не відображаються у статистичних даних [2], наприклад філії Національного музею у Львові ім. А. Шептицького, Львівського історичного музею, Львівської галереї мистецтв ім. Б. Возницького, Львівського музею історії релігії та ін.

У наведених вище статистичних даних щодо кількості музеїв Львова не враховано і ті музеї, які створені і діють у складі підприємств, установ, організацій та навчальних закладів, і не є юридичними особами [2]. Підтвердженням цього є двотомне видання «Громадські музеї Львівщини», що знайомить читача з відомими та малознаними музеями регіону. На час видання дослідження у 2007 р. працівники Науково-методичного відділу музейного будівництва Львівського історичного музею зареєстрували 118 музеїв та музейних кімнат, що діють на громадських засадах (79 діє у містах області, 39 — у селах) [1, с. 12]. Серед них є ряд відомих музеїв, які користуються особливою популярністю серед львів'ян та гостей міста, наприклад Аптека-музей.

Кількість музейних закладів, звичайно, не є визначальним показником, тому варто звернутися і до рейтингу популярності музеїв Львова і Львівщини серед відвідувачів. Державна служба статистики України подає інформацію щодо відвідуваності музеїв України за 2012 р. та 2013 р. [9, 452]. На рис. 5. представлено регіони-лідери за відвідуваністю музеїв у 2013 р. Статистичні дані демонструють, що за чисельністю відвідувань музеї Львівської області впевнено входять у п'ятірку лідерів серед регіонів України. У розрізі Львівської області та міста Львова кількість музейних відвідувачів наглядно демонструє, що лівова частка відвідувань музеїв у Львівській області припадає саме на музеї Львова. Так, у 2014 р. музеї Львівщини відвідало 1 584,7 тис. осіб, з них — 1 461,5 тис. осіб відвідали музеї Львова [7, с. 301; 8, с. 110].

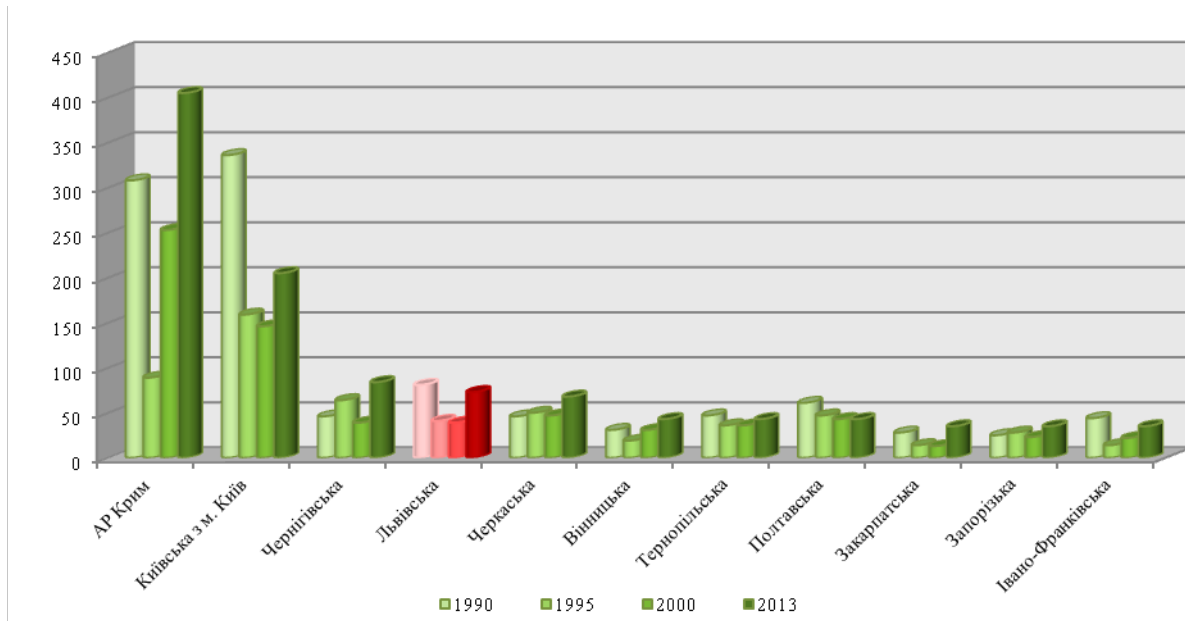

Рис. 5. Відвідування населенням музеїв України (на 100 населення), 1990, 1995, 2000, 2013 рр. (за даними Державної служби статистики України (9, с. 452))

Представлена розгалужена багатопрофільна музейна мережа міста повинна бути осередком розвитку культури дозвілля на туристичному ринку та відправною точкою для пізнання туристом Львова. Співпраця між музеями та індустрією туризму життєво необхідна обом сторонам. Туристичні фірми Львова організують багато екскурсій, у маршрут яких включають відвідування музеїв. Найбільш цінним є ті музеї, які вміють на вимогу часу створити унікальний музейний продукт та презентувати його на туристичному ринку як невід'ємну частину туристичного продукту.

Перелік посилань

1. Громадські музеї Львівщини: довідник: (у двох томах) / [автори-упорядники: Люся Перейма ... [та ін.]; Львівський історичний музей. — Львів: Проман, 2007. — Т. 1. — 243 с.
2. Інструкція щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 8-нк (річна) «Звіт про діяльність музеїв» / Затверджено Наказом Державного комітету статистики України 27.09.2010 р. № 402.
3. Кіндрик Т. О. Інноваційна діяльність в туристичному господарстві України [Електронний ресурс] / Т. О. Кіндрик, О. М. Головінов // Матеріали конференції «Ефективні інструменти сучасних наук–2010». — Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/kindryk.htm
4. Львів туристичний 2014. Інфографіка Інституту міста [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.city-institute.org/Socio/tourism_2014.jpg
5. Мережа та діяльність музеїв у 2013 р. // Експрес-випуск Державної служби статистики України від 09. 04. 2014 № 124/0/05.4 вн-14.
6. Рутинський М. Й., Стецюк О. В. Музеєзнавство: Навч. посіб. — К.: Знання, 2008. — 428 с.
7. Статистичний щорічник Львівської області за 2014 рік / Головне управління статистики у Львівській області. — Л., 2015. — Ч. 1. — 365 с.
8. Статистичний щорічник міста Львова за 2014 рік / Головне управління статистики у Львівській області. — Л., 2014. — 140 с.
9. Статистичний щорічник України за 2013 рік / За ред. О. Г. Осауленка. — К.: ТОВ «Видавництво «Консультант», 2014. — 536 с.